

"Ärade talmän Ärade Lagting Ärade Landskapsregering
Ärade stipendiater Ärade publikum"

Visst är det alltid något speciellt med jubileer?

Ibland firar man en person. Ibland en händelse.

Denna gång firar vi ett skeende. Ålandsrörelsen 100 år.

För hundra år sedan fanns det en stark politisk förhoppning om en annorlunda framtid för Åland.

En återförening med moderlandet och stamfränderna i väster.

En svensk nationalism hade vuxit fram på Åland, samtidigt som den finska nationalismens krav växte fram på fastlandet.

Då, då var vi så gott som enade i tanken på att återförenas med Sverige.

Idag - är situationen en annan. En helt annan.

Sverige är inte längre som förr. Sverige har gjort sina politiska val.

Och Sverige har förändrats. Speciellt under senaste tid.

Men Åland fick så småningom sin självstyrelse i Helsingfors. En självstyrelse, som vi inte hade begärt, och som vi inte önskade.

Kanske, för att ingen ens hade sett det alternativet eller såg möjligheterna.

Så småningom fick vi även en garanti i Genève i form av Ålandsöverenskommelsen.

Men vad var det vi egentligen fick?

I den officiella svenska översättningen av ålandsöverenskommelsen talas om att **säkerställa och garantera Ålandsöarnas befolkning dess språk, dess kultur och dess lokala svenska traditioner.**

Men oftast talar vi om det svenska språket, kulturen och traditionerna.

Men i den franska originaltexten heter det: "La préservation de sa langue, de sa culture et de ses traditions locales suédoises".

I franskan sätts ju adjektiven efter substantiven, vilket betyder att adjektiven, LOKALA och SVENSKA syftar på alla tre: Språket, kulturen OCH traditionerna.

Det var detta vi fick i Genève den 27 juni 1921. Också det en dag värd att firas.

Men ingenstans, absolut ingenstans, i detta protokoll kan jag finna någonting om att vi fick självstyrelsen för att aktivt främja nya kulturer på Åland.

Tvärtom: Det var för att bevara den lokala och den svenska kulturen.

Men från att ha härbärgerat soldater från fyra olika länder under de första skälvande månaderna efter Finlands självständighet, så har Åland sakta men säkert, tagit steg för steg vidare mot en allt större och större självstyrelse.

Kanske, kanske under den devis, som vi kan läsa som en inskription i den röda åländska graniten men kanske även i den åländska folksjälen.

Frihet, frihet är det bästa ting.